

Amateka Yahishwe y'Umurongo wa Mirongo Ine — Nimeru Makumyabiri n'Ibiri

Ezekiyeli Umubare wa Gatatu

Jeff Pippenger

2026-08-08

Ezekiyeli ni umutambyi mu gihe cy'ishyirwaho ikimenyetso ry'abihumbi ijana na mirongo ine na bine. Mu gice cya mbere, Ezekiyeli ajyanwa mu buturo bwera.

Nuko mu mwaka wa mirongo itatu, mu kwezi kwa kane, ku munsu wa gatanu w'uko kwezi, nkiri hagati y'imbohe ku ruzi rwa Kebari, ijuru rirakinguka, mbona iyerekwa ry'Imana. Ku munsu wa gatanu w'uko kwezi, ari wo mwaka wa gatanu w'ubunyage bw'umwami Yekoniya, ijamba ry'Uwiteka riza kuri Ezekiyeli umutambyi, mwene Buzi, mu gihugu cy'Abakaludaya ku ruzi rwa Kebari; kandi ukuboko k'Uwiteka kwari kuri we aho.

Nuko nditegereza, maze dore, igihuhusi kiva mu majyaruguru, igicu kinini, n'umuriro wikuburaga, kandi umucyo wari ugikikije; no hagati yacyo havaga ikimeze nk'ibara rya amberi, kiva hagati mu muriro. No hagati yacyo haturukamo ishusho y'ibiremwa bine bizima. Kandi uku ni ko byasaga; byari bifite ishusho y'umuntu. Kandi kimwekimwe cyose cyari gifite amasura ane, kandi kimwekimwe cyose cyari gifite amababa ane. Kandi ibirenge byabyo byari ibirenge bigororotse; kandi ikiganza cy'ikirenge cyabyo cyari nk'ikiganza cy'ikirenge cy'inyana y'inka: kandi byarabagiranishaga nk'ibara ry'umuringa usennye neza. Kandi byari bifite amaboko y'umuntu munsu y'amababa yabyo ku mpande zabyo enye; kandi uko ari bine byari bifite amasura yabyo n'amababa yabyo. Amababa yabyo yari afatanye rimwe n'irindi; ntibahindukaga iyo byagendaga; buri kimwe cyagendaga kiganza imbere yacyo. Naho ku byerekeye ishusho y'amasura yabyo, uko ari bine byari bifite isura y'umuntu, n'isura y'intare, ku ruhande rw'iburyo: kandi uko ari bine byari bifite isura y'ikimasa ku ruhande rw'ibumoso; uko ari bine kandi byari bifite isura y'ikizu. Uko ni ko amasura yabyo yari ameze: kandi amababa yabyo yari arambuye areba hejuru; amababa abiri ya buri kimwe yari afatanye rimwe n'ay'ikindi, andi abiri atwikira imibiri yabyo.

Nuko buri wese agenda ajya imbere ye akaramata; aho Umwuka yashakaga kujya ni ho bajyaga; kandi ntibahindukaga igihe bagendaga. Naho ishusho y'ibinyabuzima bizima, uko bibonekaga byasaga n'amakara yaka umuriro, kandi bisa n'amatabaza; uwo muriro wazamukaga umanuka hagati y'ibyo binyabuzima bizima; kandi umuriro wari urabagirana, no mu muriro havagamo imirabyo. Kandi ibinyabuzima bizima byirukaga bigasubira inyuma, bisa no kurabya kw'umurabyo. Nuko nkiri kwitegereza ibyo binyabuzima bizima, dore uruziga rumwe ku isi iruhande rw'ibyo binyabuzima bizima, rufite impande z'amaso ane. Uko izo nziga zabonekaga n'imiterere yazo byasaga n'ibara rya berili; kandi zose uko ari enye zari zifite ishusho imwe; kandi uko zabonekaga n'imiterere yazo byari nk'uruziga ruri hagati mu rundi ruziga. Igihe zagendaga, zagendaga zerekeza ku mpande zazo enye; kandi ntizahindukaga igihe zagendaga. Naho ibiziga byazo, byari birebire cyane ku buryo biteye ubwoba; kandi ibiziga byazo byari byuzuye amaso impande zose uko ari enye. Kandi igihe

ibinyabuzima bizima byagendaga, inziga zagendanaga na byo; kandi igihe ibinyabuzima bizima byazamurwaga bikava ku isi, inziga na zo zazamurwaga. Aho Umwuka yashakaga kujya hose, ni ho byajyaga, ari na ho umwuka wabyo washakaga kujya; kandi inziga zazamurwaga zibangikanye na byo, kuko umwuka w'ikinyabuzima kizima wari mu nziga.

Igihe bya bindi byagendaga, na byo byagendaga; kandi igihe bya bindi byahagararaga, na byo byahagararaga; kandi igihe bya bindi byazamurwaga bikava ku isi, ibiziga byazamurirwaga hamwe na byo: kuko umwuka w'ibinyabuzima wari mu biziga. Kandi ishusho y'ikirere yari hejuru y'imitwe y'ibinyabuzima, isa n'ibara ry'isarabwayi iteye ubwoba, irambuye hejuru y'imitwe yabyo. Kandi muni y'icyo kirere amababa yabyo yari arambuye agororotse, iriba ryose rirebana n'irindi: buri kimwe cyari gifite abiri atwikira ku ruhande rumwe, kandi buri kimwe cyari gifite abiri atwikira ku rundi ruhande, imibiri yabyo. Kandi igihe byagendaga, numvise urusaku rw'amababa yabyo, nk'urusaku rw'amazi menshi, nk'ijwi ry'Ishoborabyose, ijwi ry'imvugo, nk'urusaku rw'ingabo nyinshi: igihe byahagararaga, byamanuraga amababa yabyo. Kandi habaho ijwi rivuye mu kirere cyari hejuru y'imitwe yabyo, igihe byahagararaga kandi bikamanura amababa yabyo. Kandi hejuru y'icyo kirere cyari hejuru y'imitwe yabyo hari ishusho y'intebe y'ubwami, isa n'ishusho y'ibuye rya safiro: kandi kuri iyo shusho y'intebe y'ubwami hariho ishusho imeze nk'umuntu uyiri hejuru. Kandi nabonye nk'ibara ry'ubutare bwa amberi, nk'ishusho y'umuriro uzengurutse imbere muri cyo, uhereye ku ishusho y'amatako ye kuzamuka, kandi uhereye ku ishusho y'amatako ye kumanuka, mbona nk'ishusho y'umuriro, kandi hariho umucyo umuzengurutse. Nk'ishusho y'umuheto uba mu gicu ku muni w'imvura, ni ko ishusho y'umucyo wawuzengurutse yari imeze. Iyi ni yo yari ishusho y'ikigereranyo cy'ubwiza bw'Uwiteka. Maze ubwo nabibonaga, nikubita hasi nubamye, numva ijwi ry'uvuga. Ezekiyeli 1:1–28.

“Ezekiyeli, umuhanuzi w'imbata yo mu bunyaga wari mu gihugu cy'Abakaludaya kandi yariraga, yahawe iyerekwa ryigishaga isomo rimwe ry'uko ukwizera gukwiriye gushingira ku Mana ikomeye ya Isirayeli. Igihe yari ku nkengeri z'umugezi wa Kebari, umuyaga w'ishuheri wasaga n'uzanywe uturutse mu majyaruguru, ‘igicu kinini, n'umuriro wizingiranyaga, kandi urumuri rwari ruzikikije, no mu butumburuke bwacyo hasa n'ibara ry'agaciro k'amarabu.’ Hariho ibiziga byinshi bifite ishusho idasanzwe, byinjirana kimwe mu kindi, kandi byimurwa n'ibinyabuzima bine bizima. Hejuru cyane y'ibyo byose hariho ‘ishusho y'intebe y'ubwami, imeze nk'ibuye rya safiro: kandi kuri iyo shusho y'intebe y'ubwami hariho ishusho imeze nk'umuntu uyiri hejuru.’ ‘Ku byerekeye ishusho y'ibyo binyabuzima bizima, ukuboneka kwabyo kwari nk'amakara y'umuriro yaka, kandi nk'ukuboneka kw'amatabaza: uwo muriro wazamukaga kandi ukamanuka hagati y'ibyo binyabuzima bizima; kandi umuriro wari urabagirana, kandi muri uwo muriro havagamo imirabyo y'umurabyo.’ ‘Kandi muri abo bakerubi habonekaga ishusho y'ukuboko k'umuntu muni y'amababa yabo.’”

“Harimo amapine yari imbere mu yandi mapine, mu buryo bukomeye cyane ku buryo, ukibibona bwa mbere, Ezekiyeli yabonaga bisa n'aho byose biri mu rujijo. Ariko igihe byagendaga, byagendanaga ubuziranenge butangaje kandi mu bwuzuzanye butunganye. Ibyaremwe byo mu ijuru ni byo byasunikaga ayo mapine, kandi hejuru ya byose, ku ntebe y'ubwami y'ubururu bwa safiro yuzuye ubwiza, hariho Uhoraho; kandi ikikije iyo ntebe y'ubwami hariho umukororombya uyikikije, ikimenyetso cy'ubuntu n'urukundo. Ezekiyeli

amaze kuneshwa n’ubwiza buteye ubwoba bw’icyo yabonaga, yikubita hasi yubamye, maze ijwi rimutegeka guhaguruka no kumva ijambo ry’Umwami. Hanyuma ahabwa ubutumwa bwo kuburira Isirayeli.” Testimonies, 751.

Mu mwaka umwami Uziya yapfuyemo, nanjye nabonye Umwami yicaye ku ntebe y’ubwami, ashyizwe hejuru kandi ahambaye; kandi igishura cye cyuzuye urusengero. Hejuru ye hari hahagaze serafimu; buri wese yari afite amababa atandatu: ku mababa abiri apfuka mu maso he, ku andi abiri agapfuka ibirenge bye, no ku andi abiri akaguruka. Umwe ahamagara undi, ati: Uwera, Uwera, Uwera, ni Uwiteka Nyiringabo: isi yose yuzuye ubwiza bwe. Inkingi z’umuryango zinyeganyezwa n’ijwi ry’uwatangaga uwo muhamagara, inzu yuzura umwotsi. Nuko ndavuga nti: Mbabajwe nanjye! kuko ndimbutse; kuko ndi umuntu w’iminwa ihumanye, kandi ntuye hagati y’abantu b’iminwa ihumanye: kuko amaso yanjye abonye Umwami, Uwiteka Nyiringabo. Maze umwe muri ba serafimu ansanga aguruka, afite ikara ryaka mu kuboko kwe, yari yakuye ku gicaniro akoresheje icyuma cyabigenewe. Arinyegereza akanwa kanjye, aravuga ati: Dore, iri rikoze ku minwa yawe; kandi gukiranirwa kwawe kuvanyweho, icyaha cyawe kirahanaguwe. Kandi numva ijwi ry’Umwami rivuga riti: Ni nde nzatuma, kandi ni nde uzatugendekera? Nuko ndavuga nti: Ndi hano; ntuma. Yesaya 6:1–8.

“Iri yerekwa Ezekiyeli mu gihe ibitekerezwe bye byari byuzuye ibyitegereze by’umwijima n’amakuba. Yabonaga igihugu cya ba sekuru kiri umusaka. Umugi wahoze wuzuye abantu ntiwari ugituwe. Ijwi ry’ibyishimo n’indirimo y’ishimwe ntibyari bikiri kumvikana mu nkuta zawo. Umuhanuzi ubwe yari umunyamahanga mu gihugu cy’amahanga, aho ukwifuza gutegeka kutagira umupaka n’ubugome bw’inkazi byari byimitswe bikomeye. Ibyo yabonaga n’ibyo yumvaga by’igitugu cy’abantu n’akarengane byababazaga umutima we, maze akaboroga cyane ku manywa na nijoro. Ariko ibimenyetso bitangaje yerekwa iruhande rw’uruzi Kebari byahishuye ubushobozi butegeka byose, buruta cyane ubw’abategetsi bo mu isi. Hejuru y’abami b’Abashuri n’Abanyababuloni b’abibone kandi b’abagome, Imana y’imbabazi n’ukuri yari yicaye ku ntebe y’ubwami.”

Ibiziga bisa n’izindi ngorane byasaga n’aho byari byivanze mu rujijo nk’uko byabonekeye umuhanuzi, byayoborwaga n’ukuboko kutagira iherezo. Umwuka w’Imana, wamuhishuriwe nk’uwimukiza kandi ayobora ibyo biziga, yazanye ubwuzuzanye ava mu rujijo; bityo isi yose yari muni y’ubutware bwayo. Inzitane z’ibiremwa byahawe ikuzo zari ziteguye, ku ijambo ryayo, gutesha agaciro imbaraga n’imigambi y’abantu babi, no kuzana ibyiza ku bizerwa bayo.

“Mu buryo nk’ubwo, igihe Imana yari igiye guhishurira Yohana umukundwa amateka y’itorero mu bihe bizaza, yamuhaye icyizere cy’uko Umukiza yitaye ku bwoko Bwe kandi akabitaho, imwerekako ‘umeze nk’Umwana w’umuntu,’ agenda hagati y’ibitereko by’amatabaza, byashushanyaga ayo matorero arindwi. Mu gihe Yohana yeretswe intambara zikomeye ziheruka z’itorero rirwana n’ubutware bwo mu isi, yanemerewe kubona intsinda ya nyuma no gukizwa kw’abizerwa. Yabonye itorero rigezwa mu mirwano yica n’inyamaswa n’ishusho yayo, kandi kuramya iyo nyamaswa bigashyirwaho ku gahato, igihano cyabyo kikaba urupfu. Ariko arebye hakurya y’umwotsi n’urusaku by’urugamba, abona iteraniro riri ku Musozi Siyoni hamwe n’Umwana w’Intama, bafite, mu cyimbo cy’ikimenyetso cy’inyamaswa, ‘izina rya Se ryanditswe mu ruhanga rwabo.’ Yongera kubona ‘abari banesheje inyamaswa n’ishusho

yayo n'ikimenyetso cyayo n'umubare w'izina ryayo, bahagaze ku nyanja y'ibirahuri, bafite inanga z'Imana' kandi baririmba indirimbo ya Mose n'iy'Umwana w'Intama.”

“Aya masomo ni ay'inyungu kuri twe. Dukeneye gushinga kwizera kwacu ku Mana, kuko imbere yacu hafi cyane hari igihe kizagerageza imitima y'abantu. Kristo, ari ku Musozi wa Elayono, yavuze byimazeyo iby'imanza ziteye ubwoba zagombaga kubanziriza ukuza kwe kwa kabiri ati: 'Muzumva intambara n'amakuru y'intambara.' 'Ishyamba rizatera irindi shyamba, n'ubwami butere ubundi bwami: kandi hazabaho inzara, n'ibyorezo, n'imitingito ahantu h'ingeri zose. Ibyo byose ni itangiriro ry'umubabaro.' Nubwo ubu buhanuzi bwagize isohozwa ry'igice mu irimbuka rya Yerusalemu, burushaho kugira ishyirwa mu bikorwa ritaziguye ku minsi y'imperuka.”

“Duhagaze ku muryango w'ibyabaye bikomeye kandi biteye ubwoba bwera. Ubuhanuzi buri gusohozwa vuba. Umwami ari ku rugi. Vuba aha imbere yacu hagiye gufunguka igihe cy'inyungu ikomeye cyane ku bantu bose bazima. Impaka zo mu bihe byashize zizasubukurwa; hazavuka n'impaka nshya. Ibyo bizakorera mu isi yacu ntibirarotwa na busa. Satani ari gukora akoresheje ibikoresho by'abantu. Abashyiraho umuhati wo guhindura Itegeko Nshinga no kubona itegeko rishyiraho kubahiriza umunsi wa Ku cyumweru ntibamenya neza na gato ingaruka bizagira. Ibihe by'amage biri hafi cyane kutugeraho.”

“Ariko abagaragu b'Imana ntibagomba kwiringira ubwabo muri iri bihe bikomeye by'amage. Mu iyerekwa ryahawe Yesaya, Ezekiyeli, na Yohana, tubona uburyo ijuru rifitanye isano rya bugufi n'ibibera ku isi, kandi tukabona n'uburyo Imana yita cyane ku bayibera indahemuka. Isi ntibuze uyitegeka. Gahunda y'ibigiye kuba iri mu maboko y'Umwami. Nyiricyubahiro wo mu ijuru ni we ubwe ufite mu nshingano ze iherezo ry'amahanga kimwe n'ibirebana n'itorero rye.”

“Twemera ubwacu kugira impungenge nyinshi cyane, imibabaro, n'ukuzazanirwa mu murimo w'Umwami. Abantu b'umupaka ntibasigariwe kwikorera umutwari w'inshingano. Dukeneye kwiringira Imana, kuyizera, no gukomeza kujya mbere. Uku kuba maso kudacogora kw'intumwa zo mu ijuru, n'umurimo wazo ukomeza ubutaruhuka mu murimo wazo zifatanije n'abatuye isi, bitwereka uburyo ukuboko kw'Imana kuyobora uruziga ruri mu rundi ruziga. Umwigisha w'Imana abwira buri wese ukora mu murimo We, nk'uko yabwiye Kuro kera ati: 'Narakwambitse umukandara, nubwo utanzi.'”

“Mu iyerekwa rya Ezekiyeli Imana yari ifite ukuboko kwayo muni y'amababa y'abakerubi. Ibi ni ukwigisha abagaragu bayo yuko imbaraga mvajuru ari zo zibaha gutsinda. Izakorana na bo nibareka gukiranirwa kandi bakaba abatanduye mu mutima no mu mibereho.”

“Umucyo urabagirana ugenda hagati y'ibinyabuzima bifite ubugingo n'umuvuduko nk'uw'umurabyo ugereranya umuvuduko uyu murimo uzarangirizwaho ugasozwa burundu. Utabasinzira, uhora akora ubudasiba kugira ngo imigambi Ye isohore, ashobora guteza imbere umurimo We ukomeye mu buryo buhuje kandi butunganye. Ibyo ku bwenge bw'abantu bugarukira, buzingazinzwe kandi bugoranye, bigaragara ko byahuriranye kandi bikomeye, ukuboko kw'Umwami gushobora kubigumisha mu murongo utunganye rwose. Ashobora gutezura inzira n'uburyo bwo kuburizamo imigambi y'abagome, kandi azahindura ubusa

inama z’abategurira abantu Be ibyago.”

“Bene Data, ubu si igihe cyo kurira no kwiheba, si n’igihe cyo kwemera gushidikanya no kutizera. Kristo ubu ntakiri Umukiza uri mu mva nshya ya Yozefu, ifungishijwe ibuye rinini kandi ishyizweho ikimenyetso cya Roma; dufite Umukiza wazutse. Ni We Mwami, Uwiteka Nyiringabo; yicaye hagati y’abakerubi; kandi hagati y’amakimbirane n’imivurungano by’amahanga aracyarinze ubwoko Bwe. Utegeka mu ijuru ni we Mukiza wacu. Agena ikigeragezo cyose. Aho umuriro w’itanura ugomba kugeragerezamo buri bugingo, ahora ahareba. Igihe ibihome by’abami bizasenywa, igihe imyambi y’uburakari bw’Imana izacumita imitima y’abanzi Bayo, ubwoko Bwayo buzaba amahoro mu maboko Yayo.” Testimonies, volume 5, 752–754.

Ezekiyeli ahagarariye abatoranywa mu bazaba bari mu bihumbi ijana na mirongo ine na bine, kandi umurongo ku murongo ibyabayeho mu buturo bwera bihura n’ibyabaye kuri Yesaya na Yohana mu buturo bwera. Ubu turi mu kigeragezo cy’urusengero, icya kabiri mu bigeragezo bitatu bishyira ikimenyetso ku bihumbi ijana na mirongo ine na bine. icyo gihe ni ugutunganywa gukorwa n’Intumwa y’Isezerano mu isohozwa rya Malaki 3. Uwo murimo wo gutunganywa, ugizwe n’ibigeragezo bitatu, ni “itanura” ry’umuriro rya Malaki “rigomba kugerageza buri bugingo.” Igihe marayika wa gatatu yageraga ku wa 22 Ukwakira 1844, Intumwa y’Isezerano yahise iza mu rusengero rwayo maze iyobora abageni b’abanyabwenge bo muri ayo mateka ibinjiza Ahera Cyane, kugira ngo ishyire ikimenyetso ku bayikiranukira; ariko abageni bo muri ayo mateka barigometse, maze kugeza mu 1856 umutwe w’Abamileriti ba Filadelufiya wahindutse uw’Abamileriti b’i Lawodikiya, hanyuma mu 1863 uba itorero ry’Abadiventisiti b’Umunsi wa Karindwi b’i Lawodikiya.

Uumarayika wa gatatu wageze gitunguranye ku wa 22 Ukwakira 1844 yakuyeho ukubaho kwe mu mwaka wa 1863, hanyuma agaruka ku wa 11 Nzeri 2001. Nyuma y’imyaka makumyabiri n’itanu, ikigeragezo cy’urusengero cyari cyaragereranyijwe n’itariki ya 22 Ukwakira 1844 ubu kirimo kongera gusubirwamo. Makumyabiri n’itanu, mu buryo bw’ikigereranyo, ni kimwe cya cumi cy’ubuhanuzi cya magana abiri na mirongo itanu, kandi magana abiri na mirongo itanu ni ikimenyetso cy’amateka ahagarariwe mu mirongo ya cumi n’umwe kugeza kuri cumi n’itanu yo muri Daniyeli cumi n’umwe. Magana abiri na mirongo itanu, na makumyabiri n’itanu, ni uruziga ruri mu iyerekwa ry’urusengero rya Ezekiyeli. Makumyabiri n’itanu ni ikimenyetso cyo gutandukanywa kw’abanyabwenge n’abanyabyaha, mu isohozwa ry’igikorwa cy’ibizamini by’intambwe eshatu gihagarariwe mu murimo wo kwezwa usohozwa n’Intumwa y’Isezerano.

Matayo makumyabiri na gatanu harimo imigani itatu, kandi buri mugani ugaragaza gutandukanywa kw’abanyabwenge n’abanyabyaha mu gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso cya ba bihumbi ijana na mirongo ine na bine. Ibyiringiro by’ubwoko bw’Imana bigaragazwa muri icyo gice ni uko bashobora kuba isugi y’umunyabwenge ifite amavuta y’ubutumwa bw’ijoro rya saa sita. Ibyiringiro byabo ni uko bacirwa urubanza nk’umugaragu ukiranuka mu micungire yabo yo gukoresha impano zidasanzwe bahawe ngo bazicunge mu gihe cyabo bwite cy’igeragezwa. Ibyiringiro byabo ni uko bacirwa urubanza nk’intama zo mu rwuri rw’Imana, zicajwe iburyo Bwayo, kandi atari nk’ihene iri ibumoso Bwayo. Makumyabiri na gatanu ni ikimenyetso cyo

gutandukanywa kw’abanyabwenge n’abanyabyaha mu gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso cya ba bihumbi ijana na mirongo ine na bine. Makumyabiri na gatanu ni rimwe mu mapine ya Ezekiyeli.

Mu mwaka wa makumyabiri n’itanu w’ubunyage bwacu, mu ntangiriro z’umwaka, ku munsu wa cumu w’ukwezi, mu mwaka wa cumu na kane uherye igihe uwo murwa urimburiwe, kuri uwo munsu nyir’izina ukuboko k’Uwiteka kwari kuri jye, aranyanayo. Ezekiyeli 40:1.

Umwaka wa makumyabiri n’itanu w’ubunyage ushushanywa n’itariki ya 22 Ukwakira, na yo ikaba ishushanya ugufungwa kw’umuryango w’igihe cy’igenwa. Ku wa 22 Ukwakira 1844, hafunguwe umuryango kandi hafungwa undi muryango, ubwo amatsinda abiri yatandukanywaga.

Kandi wandikire marayika w’itorero ry’i Filadelifiya uti: Uku ni ko avuga Uwera, Umunyakuri, ufite urufunguzo rwa Dawidi, ufungura ntihagire ubasha gukinga, kandi agakinga ntihagire ubasha gukingura: Nzi imirimo yawe; dore, nagushyize imbere urugi rukinguye, kandi nta wabasha kurukingira: kuko ufite imbaraga nke, kandi wakomeje ijamba ryanjye, ntiwahakana izina ryanjye. Iyahishuwe 3:7, 8.

Kristo abwira marayika w’i Filadelifiya ko azi imirimo yabo, kandi ko yashyize imbere y’itorero ry’i Filadelifiya urugi rukinguye. Urwo rugi rukinguzwa n’“urufunguzo rwa Dawidi,” urufunguzo rwashyizwe kuri Eliyakimu.

Kandi ku munsu uwo nzahamagara umugaragu wanjye Eliyakimu mwene Hilukiya; kandi nzamwambika ikanzu yawe, kandi nzamukomeza umukandara wawe, kandi nzashyira ubutware bwawe mu kuboko kwe; kandi azabera se abatuye i Yerusalemu n’inzu ya Yuda. Kandi urufunguzo rw’inzu ya Dawidi nzarurambika ku rutugu rwe; bityo azafungura, kandi nta n’umwe uzafunga; kandi azafunga, kandi nta n’umwe uzafungura. Yesaya 22:20–22.

Ku munsu Eliyakimu ahamagarwaho, atandukanywa na Shebuna mubi.

Uku ni ko Uwiteka Imana Nyiringabo avuga ati: Genda usange uwo mubitsi, ni ukuvuga Shebuna, utegeka urugo, umubwire uti: “Ufite iki hano? Kandi ufite nde hano, bituma wicukiraho imva aha, nk’uwicukirira imva ahirengeye, kandi akibazira ubuturo bwe mu rutare?” Dore Uwiteka azagutwara koko mu bunyage bukomeye, kandi azagupfuka rwose. Azakuzunguza by’ukuri, aguterere kure nk’umupira mu gihugu kinini; ni ho uzapfira, kandi ni ho amagare y’ikuzo ryawe azahindukira isoni z’inzu ya shobuja. Yesaya 22:15–18.

Gutandukanywa kw’abakobwa b’abageni b’abanyabwenge n’abapfu, kwasohoje urugero rwa Shebuna na Eliyakimu, kwasohojwe ku wa 22 Ukwakira 1844, kandi no mu mwaka wa makumyabiri n’itanu w’ubunyage bwa Yehoyakini, ari wo wa 22 Ukwakira 573 Mbere ya Kristo. Muri Ezekiyeli igice cya munani, abanyabyaha bari mu Badivantisiti, bagereranywa na Yerusalemu, bagereranywa n’abagabo makumyabiri na batanu bunamye izuba. Kurimbuka kwa Yerusalemu kugereranya itegeko ryo ku cyumweru, ari na ryo kimenyetso cy’inziira kirangiza igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso cy’abihumbi ijana na mirongo ine na bine. icyo gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso cyatangiyeye ku wa 11 Nzeri 2001, kandi Yesu ni we Alufa na Omega, bityo ku wa 11 Nzeri 2001 nk’itangiriro ryo gushyirwaho ikimenyetso hagaragaza iherezo, ku itegeko ryo ku cyumweru.

Tariki ya 11 Nzeri 2001 yari yarashushanyijwe n'amateraniri y'i Minneapolis yo mu 1888, kuko Sister White agaragaza ko igihe inyubako nini za New York zasenyukaga ku wa 9/11, Ibyahishuwe 18:1–3 byasohoye. Muri icyo gihe, nk'uko byari bimeze mu 1888, yagaragaje ko marayika wo mu Byahishuwe igice cya cumi n'umunani yamanutse kugira ngo amurikishe isi ikuzo Rye. Ubugome bwo kwigomeka bwo mu 1888 yabuhuje no kwigomeka kwa Kora, Datani na Abiramu, na bo kandi bakaba baragizwe n'abagabo magana abiri na mirongo itanu b'ibyamamare bifatanyaga na bo muri ubwo buyobe. Inyeshyamba magana abiri na mirongo itanu mu kwigomeka kwa Kora na bagenzi be mu mateka ya mbere ya Isirayeli ya kera zashushanyaga abagabo makumyabiri na batanu bari bunamye imbere y'izuba ku iherezo rya Isirayeli ya kera.

Abayobozi makumyabiri na batanu b'Abadiventisiti b'i Lawodikiya bunamiye itegeko ryo ku Cyumweru, na magana abiri na mirongo itanu kuri 9/11, bigaragaza igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso hakoreshejwe ikimenyetso cya makumyabiri na batanu, (ikimenyetso cyo gutandukanya abanyabwenge n'ababi) kugira ngo hagaragazwe intangiriro n'iherezo by'igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso. Yaba ari ba bigometse magana abiri na mirongo itanu bo mu gihe cya Mose, cyangwa abagabo makumyabiri na batanu bo muri Ezekiyeli igice cya munani, cyangwa abahamya batatu bo gutandukanya bo muri Matayo igice cya makumyabiri na gatanu, cyangwa umwaka wa makumyabiri na gatanu w'ubunyage muri Ezekiyeli mirongo ine; uko kugaragara kwose kw'ikimenyetso cya makumyabiri na batanu guhuje n'ibihe bitatu by'imyaka magana abiri na mirongo itanu byageze ku musozo wabyo mu mwaka wa 207 BC, 313 na 2026.

Makumyabiri na gatanu ni nk'urusoka, tuvuye dutyo, rw'amakumyabiri na gatanu ruhuriza imirongo yose y'amakumyabiri na gatanu mu butungane bwuzuye. Bihinduka rumwe mu mfunguzo z'ubuhanuzi z'ubwami Petero yahawe kugira ngo zizanire umucyo amateka ahishwe yo ku murongo wa mirongo ine. Byamaze kugaragazwa kenshi n'ubuhamya burenga batatu ko imirongo ya cumi kugeza kuri cumi na gatanu yo muri Daniyeli cumi n'umwe ihagarariye umurongo ukurikirana amateka kuva mu 1989 kugeza ku itegeko ryo ku Cyumweru, ari ryo mateka ahishwe yo ku murongo wa mirongo ine. Intare yo mu muryango wa Yuda ubu iri gukuraho ibimenyetso ku nziga za Ezekiyeli, nk'uko iri gufungura ayo mateka ahishwe azasoza ubutumwa bw'Induru yo mu Gicuku yo mu minsi ya nyuma.

Mu nyandiko zikurikira tuzakomeza kugaragaza amapine ya Ezekiyeli agereranya imikoranire igoye y'abantu mu minsi y'imperuka. Ezekiyeli igice cya mbere kiri ku ntangiriro y'iyi nyandiko, hamwe n'umurongo biherekejwe wo mu Bitestimonya, umubumbe wa gatanu, byashyizwe ahagaragara, bizakomeza kutubera ingingo yo kwifashishaho uko tuzakomeza izi nyandiko. Igihe amapine azashyirwa mu mwanya wayo ukwiriye, kandi akerekanwa uko ahurirana uko bikwiye n'andi mapine yo mu mateka y'ubuhanuzi, tuzerekana ko imyaka magana atatu na mirongo cyenda n'umwe n'iminsi cumi n'itanu yahaye imbaraga marayika wa mbere ku wa 11 Kanama 1840 na yo ihagarariwe na Ezekiyeli nk'imyaka magana atatu na mirongo cyenda, ihujwe n'umwaka umwe n'igice cy'urugota rwa Yerusalemu; kandi ko ukuza kw'uyu mucyo w'ubuhanuzi kugaragaza kuzamurwa kw'ibendera ry'ab'inzobe ibihumbi ijana na mirongo ine na bine.

Nyakanga 27, 1299 kugeza mu 1337 hahagarariye imyaka mirongo itatu n'umunani iri ku ntangiriro y'imyaka ijana na mirongo itanu (amezi atanu) yo mu Byahishuwe 9:10. Iyo myaka

ijana na mirongo itanu ihurirana n’imyaka magana atatu na mirongo cyenda n’umwe n’iminsi cumi n’itanu yo mu murongo wa cumi n’itanu. Ni cyo gituma intangiriro y’ibi bihe byombi igize umurongo umwe w’ubuhanuzi washojwe no gusohora k’ubuhanuzi bwa Yosiya Litch bwo mu 1838 no mu 1840, kandi bukaranga ukuzamuka no guhabwa imbaraga kw’umuryango w’Abamillerite. Ayo mateka yo ku ntangiriro y’Ukwizera kwa Adivantisiti aranga ukuzamuka kw’abana ibihumbi ijana na mirongo ine na bine nk’ibendera ribanziriza itegeko ryo ku cyumweru. Bityo rero, imyaka magana atatu na mirongo cyenda ya Ezekiyeli, n’umwaka umwe n’igice (1.5) by’igotwa rya Yerusalemu, biranga iherezo ry’umurongo w’ubuhanuzi watangiye mu 1299.

Byaba bifite akamaro gusuzuma mbere igice cyo mu gitabo cyitwa *Testimonies*, umubumbe wa gatanu, mbere y’inyandiko ikurikira.